

Deelvisie Maritiem Cluster

Inleiding & context

Het Maritiem Cluster omvat de oostrand van Den Helder, met grootschalige infrastructuur als de zeehaven (civiele haven en Marinehaven), de luchthaven (Den Helder Airport en militair vliegveld De Kooy), bedrijventerreinen Kooypunt en Oostoever en de N250. Het gebied speelt regionaal een belangrijke rol op verschillende gebieden, zoals economie en arbeidsmarkt, maritieme stadsontwikkeling, waterveiligheid, bereikbaarheid, natuur en cultureel erfgoed. Daarnaast speelt het nationaal een belangrijke rol als enige operationele vlootbasis voor de Koninklijke Marine.

Afbeelding: een groot gedeelte van het Maritiem Cluster vanuit de lucht, met op de voorgrond Kooypunt, de N250 en bedrijventerrein Oostoever. Op de achtergrond zijn de contouren van de civiele- en Marinehaven te zien.

De komende jaren komen er grote vraagstukken op het Maritiem Cluster af. Investerings in de Koninklijke Marine en ontwikkelingen rondom de opwek van duurzame energie op de Noordzee bieden flinke kansen voor Den Helder en vragen om ruimte en een goede inpassing in het gebied. Ambities rondom bereikbaarheid, maritieme stadsontwikkeling en innovatie willen we hierbij ook een goede plek geven en op langere termijn vraagt de zeespiegelstijging om een goede strategie rondom waterveiligheid. Gezamenlijk vraagt dit om een integrale visie op de verdere ontwikkeling van het gebied.

Visie

Zeehaven & luchthaven

De haven en luchthaven van Den Helder dragen bij aan de belangen nationale veiligheid/defensie en energietransitie, zoals geformuleerd in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Een belangrijke troef van de haven, naast de strategische ligging ten opzichte van Noordzee en Waddenzee, is de open toegang tot de zee. Zeegaande schepen hoeven hierdoor geen ligplaats te zoeken achter een sluis of brug. De haven van Den Helder behoudt daarom de open doorgang tussen zee en haven. We zetten in op het realiseren van een tweede vaarverbinding, tussen de haven en de Waddenzee via Willemsoord. Deze tweede vaarroute draagt als extra route bij aan de continuïteit van de verbinding tussen haven en zee en kan tevens worden gebruikt voor recreatief vaarverkeer. De aanwezigheid van Luchthaven Den Helder Airport/Maritiem Vliegkamp de Kooy verstevigt de positionering van de haven en het totale Maritiem Cluster, als basis voor (helikopter)vluchten gericht op nationale veiligheid en de energietransitie. We zetten in op behoud en het beschikbaar maken van ruimte voor toekomstige groei van activiteiten, zoals ontwikkelingen op het gebied van onbemand vliegen.

Om ruimte te maken voor de nationale belangen waar de haven en luchthaven van Den Helder aan bijdraagt (nationale veiligheid/defensie en energietransitie) ligt er een opgave om extra kaderuimte (zowel strekkende meters als vierkante meters, inclusief benodigde diepte van de haven) in de zeehaven te realiseren voor zowel Marine- als civiele haven. De gebieden Harssens, Buitenveld en Nieuwe Werk/Nieuwe Diep vormen gezamenlijk een zoekgebied voor nieuwe havenactiviteiten en extra kaderuimte, samenwerking op het gebied van kennis & innovatie en een optimale ontsluiting van Willemsoord, de TESO, de civiele haven en de Marinehaven. Ook waterveiligheid is hier een zeer belangrijk thema. Buitenveld en het Nieuwe Werk/Nieuwe Diep zijn onderdeel van de primaire waterkering. Met het oog op toekomstige zeespiegelstijging ligt er op een opgave om deze kering te versterken. We zetten in op een multifunctionele zeekering, die zowel de waterveiligheid garandeert als een bijdrage levert aan de vraagstukken binnen het gebied, zoals de ruimte voor nieuwe havenactiviteiten en het verbeteren van de ontsluiting van het gebied.

Het zuidoostelijk kwadrant van Willemsoord ('Buitenveld') is strategisch gelegen op het snijvlak van de haven, de Marine en de stad. Hiermee biedt dit kwadrant veel mogelijkheden voor maritieme stadsontwikkeling, waarin stad en haven in elkaar overlopen en elkaar versterken. Het kwadrant is momenteel grotendeels onbebouwd. Vanuit de ontwikkeling van het Maritiem Cluster zetten we in op een invulling die bijdraagt aan zowel havenontwikkeling als maritieme stadsontwikkeling. De route tussen Buitenveld en het zuidwestelijke deel van Willemsoord heeft de vorm van een calamiteitenroute. Afhankelijk van de toekomstige invulling van Buitenveld kan deze verbinding een ander karakter krijgen die hierbij aansluit.

Kennis en innovatie zijn van toenemend belang in het Maritiem Cluster, waarbij veel potentie voor samenwerking tussen de Koninklijke Marine en bedrijfsleven in de civiele haven bestaat. Den Helder zet in op het ontwikkelen van een sterk innovatie- en kenniscluster in de maritieme-, technische- en energiesector. Hiervoor wordt ruimte gezocht in gebieden op het snijvlak tussen stad en haven. Het oprichten van het METIP (Maritime Emerging Technologies Innovation Park) op Willemsoord is onderdeel van deze ontwikkeling.

De haven is een zeer belangrijk onderdeel van het historische verhaal van Den Helder. Die geschiedenis wordt zichtbaar in het waardevolle erfgoed dat zich nog in de haven bevindt. Dit erfgoed levert een belangrijke bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit van de haven en de identiteit van Den Helder als havenstad. Dit erfgoed willen we behouden door ontwikkeling. Hierbij moet het gebruik van het erfgoed inpasbaar zijn tussen de bestaande en toekomstige economische functies in de haven.

Mobiliteit

De verbinding met Texel via de TESO-haven streven we zo optimaal mogelijk te faciliteren binnen het Maritiem Cluster, met inachtneming van de leefbaarheid en vitaliteit van Den Helder. Hiervoor wordt gezocht naar de optimale locatie van de TESO- haven en de route hier naartoe. Den Helder blijft daarmee voor de verschillende verkeersstromen zo goed mogelijk bereikbaar via de N250. Voor een zo goed mogelijke doorstroming wordt ingezet op ontmenging van de verschillende verkeersstromen (richting Stadshart, TESO, civiele haven en Marinehaven). De Koninklijke Marine behoudt twee volwaardige en onafhankelijke ontsluitingen van en naar het Marineterrein.

Kooypunt, Oostoever en Kooyhaven

Den Helder wil ruimte bieden aan (haven)activiteiten rondom de energietransitie. Hierbij is een bijzondere focus op de mogelijkheden van waterstof. We zetten hierbij als belangrijkste zoekgebied in op Oostoever, waar mogelijkheden liggen om gebruik te maken van de huidige aardgas-infrastructuur voor aanlanding en verdere distributie van waterstof vanaf de Noordzee. Ook is er ruimte voor de productie van waterstof op het NAM terrein, een faciliteit voor de productie van blauwe waterstof (waterstof opgewekt uit fossiele brandstof. De daarbij vrijkomende CO₂ wordt opgevangen en opgeslagen) waarmee de industrie van CO₂-vrije waterstof kan worden voorzien in de transitieperiode dat er nog niet voldoende groene waterstof (waterstof opgewekt uit duurzame energie) is. Bij de inpassing van waterstofontwikkelingen wordt rekening gehouden met toekomstige voorschriften en zoneringen (bijvoorbeeld op het gebied van externe veiligheid) rondom waterstofactiviteiten.

Binnen de ontwikkeling van het Maritiem Cluster wordt voor de gebieden Kooypunt, Kooyhaven (gemeente Hollands Kroon) en Oostoever ingezet op het ruimte bieden voor de sectoren logistiek, mobiliteit en energie. Door op deze sectoren te richten in de ontwikkeling zetten we in op zoveel mogelijk synergie tussen de haven van Den Helder en het zuidelijker gelegen cluster van bedrijventerreinen. Dit cluster is ondersteunend aan de (zee)haven door logistieke functies een goed bereikbare plek buiten de haven te geven en voldoende ruimte te bieden voor mobiliteitsoplossingen en grootschalige energieopwekking en –infrastructuur. Een mobiliteitsoplossing die we concreet onderzoeken is het realiseren van een transferium op of in de omgeving van Kooypunt en luchthaven Den Helder.

De binnendijkse natuurontwikkeling rondom Oostoever, waar ook de broedrots onderdeel van uitmaakt, versterkt de natuur van de Waddenzee en draagt bij aan het beter beleefbaar maken van de Waddenzee vanuit Den Helder. We zoeken met partners naar mogelijkheden om de kwaliteit van het natuurgebied verder te versterken.

Westoever

Het bedrijventerrein Westoever transformeert stap voor stap naar een woon-werkomgeving. Om hiervoor ruimte te maken wordt ingezet op verplaatsing van de nog resterende zwaardere bedrijvigheid in het gebied naar locaties op grotere afstand van woongebieden. Ook wordt ingezet op het herstellen van de verbinding tussen Fort Westoever en de rest van De Stelling. Hiermee ontstaat een noordelijk gedeelte met een sterke samenhang met de wijk Stad binnen de Linie en een zuidelijk gedeelte dat meer samenhang met de wijk De Schooten zal krijgen.